

Odniesienie się przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do uwag do Ustawy o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (nr projektu: UD 168)

Nazwa podmiotu zgłaszającego uwagi:

Rządowe Centrum Legislacji

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
1.	Uwaga ogólna			<p>Celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie nowej formy pomocy dla osób z niepełnosprawnościami oraz jej systemowe uregulowanie. Jak wskazano w uzasadnieniu projektu, wdrożenie uregulowanej ustawowo asystencji osobistej jako narzędzia umożliwiającego prowadzenia niezależnego życia w społeczności lokalnej stanowi realizację zobowiązań międzynarodowych Konwencji ONZ o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami. Zgodnie z art. 1 ust. 3 projektowanej ustawy asystencja osobista umożliwia osobie z niepełnosprawnością niezależne życie, o którym mowa w art. 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217) i jest realizowana w sposób określony przez tę osobę. W art. 19 Konwencji podkreślono, że Państwa Strony Konwencji uznają równe prawo wszystkich osób niepełnosprawnych do życia w społeczeństwie, nie wprowadzając żadnego ograniczenia ze względu na wiek osób niepełnosprawnych. W konsekwencji należy wskazać na konieczność ponownej analizy zaproponowanej w art. 4 ust. 1 pkt 1 projektowanej ustawy granicy wieku osób, które mogą ubiegać się o prawo do asystencji osobistej. Należy zwrócić uwagę, że ponownej refleksji wymagają zarówno rozwiązania określające granice wiekowe, jak i dodatkowe przesłanki kwalifikujące do uzyskania wsparcia. W kontekście przywołanego wyżej przepisu Konwencji niezwykle istotne znaczenie ma także właściwe uzasadnienie przyjętych reguł dotyczących zróżnicowania sytuacji osób niepełnosprawnych, którego w projekcie brak. W przypadku granicy wieku – ustalonej na poziomie 65 lat podkreślić należy, że Projektodawca uzasadnia potrzebę przyjęcia ustawy chęcią wsparcia w zaktywizowaniu osób niepełnosprawnych, a z drugiej strony wprowadza ograniczenie wiekowe. Wydłużenie aktywności zawodowej, które jest promowane z uwagi na istotne</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>W ocenie projektodawcy zróżnicowania dotyczące wieku uprawnionych do asystencji osobistej, jak i zakresu przesłanek warunkujących uzyskanie prawa do asystencji osobistej w grupie wiekowej od 13. do 18., są zasadne.</p> <p>Szczegółowe wyjaśnienia w tym zakresie zostaną przedstawione w uzasadnieniu.</p> <p>Należy zauważyć, że asystencja osobista nie jest jedynym narzędziem i usługą wspomagającą niezależne życie osoby z niepełnosprawnością bądź osoby, której ograniczenie sprawności wynika ze starzenia się organizmu. Osoby do 18. roku życia są objęte obowiązkiem szkolnym, a placówki, do których uczęszczają osoby z niepełnosprawnością, otrzymują z tego tytułu powiększoną subwencję, która również powinna zostać przeznaczona na wsparcie ucznia. Z kolei osoby po 65. roku życia będą korzystały w niedalekiej przyszłości z Bonu Senioralnego, który zapewni komplementarne usługi w stosunku do asystencji osobistej.</p> <p>Odnośnie do wskazanego również kryterium punktowego należy podkreślić, że skala potrzeby wsparcia niezbędna do ustalenia prawa do świadczenia wspierającego nie jest tożsama ze skalą ICF stworzoną przez WHO, a zostało wprowadzone Rozporządzeniem Ministra Rodziny</p>

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				<p>obciążenie systemu ubezpieczeń społecznych, wydłużenie życia i potrzebę zapewnienia zapotrzebowania rynku pracy, nie znajduje odzwierciedlenia w projektowanej ustawie ze względu na umieszczenie w niej w sposób kategoryczny ograniczenia wieku na poziomie 65 lat. Ponadto nadmienić należy, że w przytoczonych w uzasadnieniu Zaleceniach Rady Unii Europejskiej z 19 lipca 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski w pkt 23 wskazano na niski odsetek ludności w wieku co najmniej 65 lat objętej formalną opieką domową, dlatego też Rada, biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa, postuluje poprawę dostępu do formalnej opieki długoterminowej, domowej i środowiskowej, co mogłoby poprawić wskaźnik uczestnictwa w rynku pracy, zwłaszcza kobiet, które często pełnią rolę nieformalnych opiekunów. Ponadto ograniczenie w dostępie do usługi asystencji osobistej ze względu na wiek nasuwa wątpliwości co do zgodności z konstytucyjną zasadą równości, w tym z zasadą niedyskryminacji w życiu społecznym. Podobne zarzuty dotyczące naruszenia zasady równości oraz zasady niedyskryminacji w życiu społecznym mogą zostać sformułowane w stosunku do kryterium ustalającego granicę wieku – określoną na poziomie 13 lat. W uzasadnieniu nie zawarto argumentów decydujących o konieczności wprowadzenia takiej przesłanki. Nie przedstawiono także kolejnego zróżnicowania w grupie osób, które ukończyły 13 rok życia aż do 18. roku życia, przez dodanie – obok orzeczenia o niepełnosprawności – dodatkowej przesłanki, tj. wskazań o konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby. Jeżeli, w ocenie Projektodawcy, powyższe zróżnicowania znajdują swoje uzasadnienie, konieczne jest w tym zakresie pogłębiona argumentacja i dodatkowe wyjaśnienia.</p>	<p>i Polityki Społecznej w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia z dnia 23 listopada 2023 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 2581). W naszej ocenie granica 80 punktów jest więc adekwatna jako graniczna uprawniająca do ustawowej asystencji osobistej. Dla osób poniżej tego progu innymi instrumentami wsparcia niezależnego życia (art. 19 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych) będą asystencja osobista w wymiarze projektowym, likwidacja barier architektonicznych, wsparcie na rynku pracy oraz wsparcie finansowe w procesie leczenia, rehabilitacji i zakupu niezbędnego sprzętu ułatwiającego codzienne funkcjonowanie, realizowane m.in. poprzez świadczenie wspierające, program Dostępność + i działania PFRON.</p>
2.	Uwaga ogólna (dot. aktów wykonawczych)			<p>Brak projektów aktów wykonawczych uniemożliwia ocenę przewidzianych w projektowanej ustawie przepisów upoważniających pod względem ich kompletności i poprawności sformułowania, a także uniknięcia blankietowości aktu wykonawczego.</p> <p>W art. 8 w ust. 16 projektowanej ustawy zamieszczono upoważnienie ustawowe, które w zakresie określenia kwalifikacji, sposobu</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Projekty aktów wykonawczych zostaną dołączone na kolejnym etapie prac legislacyjnych.</p> <p>Uwaga dotycząca uzupełnienia projektu o przepisy materialne dotyczące kwalifikacji</p>

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				powoływania i odwoływania, trybu szkolenia i minimów programowych szkoleń dla członków wojewódzkich zespołów ustalających prawo do asystencji osobistej, a także możliwych zakresów szkoleń specjalistycznych przysługujących asystentom osobistym wydaje się blankietowe. Projekt ustawy należy uzupełnić o przepisy materialne ustalające kierunkowe kwalifikacje członków zespołów oraz zasady ich powoływania i odwoływania, a także nakładające na nich obowiązek odbycia szkolenia oraz wskazać ogólne zasady jego odbywania. Przepisy projektowanej ustawy należy także uzupełnić o ustalenie ogólnych zasad dotyczących odbywania szkoleń specjalistycznych przez asystentów osobistych. Przewidziany do określenia w art. 8 ust. 16 pkt 3 projektowanej ustawy zakres regulacji związany z określeniem szczególnych potrzeb użytkowników związanych z asystencją będzie wymagał doprecyzowania i skorelowania z art. 15 projektowanej ustawy, w którym wskazano obszary wsparcia objęte usługą asystencji osobistej. W celu uniknięcia blankietowości upoważnienia ustawowego z art. 24 ust. 3 projektowanej ustawy należy także określić w projektowanej ustawie ogólne zasady przeprowadzania ewaluacji świadczenia asystencji osobistej. Merytorycznego uzupełnienia wymagają także regulacje dotyczące zawiadomień o wpisie w kontekście upoważnienia zamieszczonego w art. 26 w ust. 6 w pkt 3 projektowanej ustawy, w którym przewidziano do określenia wzór takiego zawiadomienia.	członków zespołu oraz szkoleń zostały uzupełnione w projekcie w art. 13. Przepisy dotyczące wpisu do wykazu oraz ewaluacji zostały preredagowane.
3.	Ustawa	1	ust.2	W art. 1 ust. 2 projektowanej ustawy zamieszczono definicję pojęcia „asystencja osobista”, w której wskazano, że to jest forma indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności, których osoba ta nie może wykonywać na równi z innymi osobami bez korzystania z asystencji osobistej. Definicja ta wydaje się być obarczona błędem typu ignotum per ignotum, bowiem w definiensie nie objaśniono definiowanego pojęcia, określając znaczenie opisywanego wyrażenia albo podając jego jednoznaczną charakterystykę, tylko ponownie użyto nieobjaśnione określenie definiowane. Ze względu na pierwszoplanowe znaczenie w tekście ustawy wyrażenia „asystencja osobista” proponuje się uściślić jego objaśnienie, w szczególności przez połączenie z treścią art. 15 ust.	Uwaga uwzględniona. Definicja pojęcia asystencji osobistej została zmieniona na: „zorganizowana forma indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością, polegająca na świadczeniu usług przez asystenta osobistego, mających na celu wsparcie osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu codziennych czynności, poruszaniu się, uczestniczeniu w życiu społecznym i zawodowym oraz korzystaniu z usług publicznych, edukacyjnych i zdrowotnych, umożliwiającą osobie z niepełnosprawnością

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				1 projektowanej ustawy, w którym wymieniono obszary podlegające wsparciu w ramach tej usługi.	niezależne życie”. Definicja ta unika błędu ignotum per ignotum.
4.	Ustawa	2	pkt 7	<p>W art. 2 pkt 7 projektu ustawy wprowadza się na potrzeby ustawy definicję „użytkownika” jako osoby z niepełnosprawnością wspieranej przez asystenta osobistego na zasadach określonych w ustawie. Zgodnie z definicją słownikową (Internetowy Słownik Języka Polskiego PWN) użytkownik jest to „osoba lub instytucja użytkująca coś” albo „osoba lub instytucja biorąca w użytkowanie cudzą własność na podstawie umowy lub aktu administracyjnego”. Wydaje się, że ze względu na charakter asystencji osobistej i rodzaj czynności wykonywanych w ramach tej usługi właściwszym określeniem w odniesieniu do osoby wspieranej przez asystenta osobistego byłoby określenie „beneficjent” albo „usługobiorca”.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wskazana słownikowa definicja jak najbardziej ma zastosowanie do osoby korzystającej z usługi asystencji osobistej, wskazuje też na czynne uczestnictwo w tym procesie. Słowo beneficjent byłoby wskazane w wypadku “korzystania na”, odnoszenia korzyści - tymczasem usługa asystencji osobistej ma na celu wyrównywanie szans w niezależnym życiu. Należy również zwrócić uwagę na utarty w tej sprawie uzus: przykładowo Komentarz Ogólny nr 5 na temat niezależnego życia i bycia częścią społeczności Komitetu ONZ ds. Praw Osób Niepełnosprawnych korzysta z pojęcia użytkownik (ang. user) oraz użytkowanie (ang. usage). Warte podkreślenia też jest, że mowa tu o użytkowniku asystencji osobistej, a nie asystenta osobistego – chodzi więc o użytkowanie usługi jako całości.</p>
5.	Ustawa	3		<p>W art. 3 projektowanej ustawy określono zakres podmiotowy ustawy. Na str. 10 uzasadnienia wskazano, że wniosek o przydzielenie asystenta będą mogli złożyć obywatele Polski lub cudzoziemcy legalnie mieszkający i przebywający na terenie kraju. W konsekwencji jest zasadne skorygowanie redakcji komentowanego przepisu w celu oddania intencji Projektodawcy opisanej w uzasadnieniu. Wspomniana korekta mogłaby polegać na zastąpieniu we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazów „O prawo do asystencji osobistej (...) mogą ubiegać się” wyrazami „Uprawnionymi do ubiegania się o przyznanie asystencji osobistej są”. Ponadto w celu realizacji założeń zasady określoności</p>	<p>Uwaga uwzględniona.</p> <p>Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.</p>

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				przepisów prawa we wprowadzeniu do wyliczenia należy skonkretyzować, przynajmniej przedmiotowo, użyte określenie „umowy międzynarodowe”. Wydaje się także, że intencją Projektodawcy jest modyfikacja kręgu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o przyznanie asystencji osobistej, polegająca na jego rozszerzeniu, dlatego proponuje się zamiast sformułowania „nie stanowią inaczej” zastosować określenie „z uwzględnieniem”.	
6.	Ustawa	5	Ust. 2	W art. 5 w ust. 2 projektowanej ustawy wprowadza się obowiązek sprawozdawania za każdy miesiąc godzin asystencji osobistej – nie wiadomo jednak na kogo ten obowiązek został nałożony, ani w jaki sposób ma być wypełniany. Rozwiązanie to nasuwa wątpliwości także ze względu na fakt nałożenia obowiązku składania co kwartał sprawozdań ze świadczenia asystencji osobistej przez użytkownika samodzielnie zatrudniającego asystenta osobistego (art. 14 ust. 9 projektu ustawy) oraz realizatora (art. 29 ust. 5 projektu ustawy). Kwestia ta zasługuje na wyjaśnienie lub stosowne uzupełnienie przepisów projektowanej ustawy.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia. Zrezygnowano z rozliczeń kwartalnych na rzecz sprawozdawania comiesięcznego - z wykorzystania w danym miesiącu godzin asystencji osobistej użytkownik i asystent osobisty sporządzają raport co miesiąc. Sprawozdanie przekazywane jest w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej.
7.	Ustawa	6		Ponownej analizy wymagają również rozwiązania określające wymiar godzinowy wsparcia. Zgodnie z projektem ustawy liczba przysługujących godzin asystencji osobistej będzie miała wymiar miesięczny. Dla osób w wieku 18-65 lat minimalna liczba godzin asystencji będzie wynosiła 30, maksymalna – 240. Dla osób w wieku 13-18 lat minimalna liczba godzin asystencji będzie wynosiła 30, maksymalna – 80. W konsekwencji wątpliwości budzi – w zakresie spełniania wymogu niedyskryminacji – wprowadzone kryterium godzinowe z podziałem na wiek, bowiem uzasadnienie projektu nie opisuje merytorycznych przesłanek przemawiających za powyższym rozróżnieniem, w kontekście potrzeby otrzymania wsparcia asystenta, sytuacji osoby w wieku poniżej 18 roku życia od osoby pełnoletniej. Wydaje się, że ustalona górna granica godzinowego wsparcia na poziomie 240 godzin dla osób dorosłych oraz 80 godzin dla osób w	Uwaga uwzględniona. Należy zauważyć, że asystencja osobista nie jest jedynym narzędziem i usługą wspomagającą niezależne życie osoby z niepełnosprawnością bądź osoby, której ograniczenie sprawności wynika ze starzenia się organizmu. Osoby do 18. roku życia są objęte obowiązkiem szkolnym, a placówki, do których uczęszczają osoby z niepełnosprawnością, otrzymują z tego tytułu powiększoną subwencję, która również powinna zostać przeznaczona na wsparcie ucznia. Wymiar 80 godzin jest więc przeznaczony przede wszystkim na wsparcie potrzebne do prowadzenia

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				wieku od 13 lat do uzyskania pełnoletniości, cechująca się dużą dysproporcją, może budzić wątpliwości co do zgodności z konstytucyjną zasadą równości. Dlatego też uzasadnienie wymaga stosownego uzupełnienia, które jednoznacznie potwierdzałoby merytoryczną zasadność przedmiotowego zróżnicowania na tle wspomnianej zasady.	niezależnego życia społecznego poza obrębem placówki edukacyjnej, równocześnie gwarantując, że niezbędne wsparcie w zakresie analogicznym do tego, którym wspierane są osoby po zakończeniu obowiązku szkolnego, zostanie zapewnione w placówce. Mając na względzie powyższe argumenty, wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.
8.	Ustawa	Uwaga zbiorcza (art. 7 ust. 10, art. 26, 4 art. 30 i art. 31)		Ponownej analizy wymaga sposób ukształtowania zadań powiatu w zakresie organizowania i realizowania asystencji osobistej określonych w art. 7 ust. 10, art. 26, art. 30 i art. 31 projektu ustawy, a także sposób uregulowania odpowiedzialności z tytułu niezorganizowania asystencji osobistej i jej nierealizowania określony w art. 49 projektowanej ustawy. Nałożenie na powiat szerokiego katalogu nowych zadań wskazanych w ustawie i związanych z tym kosztów nie zostało wystarczająco doprecyzowane. Przyjęcie bowiem rozwiązania, w którym realizatorem asystencji osobistej jest powiat, a jednocześnie umożliwienie użytkownikowi samodzielnego wyboru asystenta i zawarcia umowy o świadczenie asystencji osobistej, może rodzić trudności we właściwym planowaniu pomocy, środków i tym samym realizowaniu zadań przez powiat. Jest to dodatkowo istotne z uwagi na wprowadzone sankcje w postaci kar administracyjnych dla członków zarządu powiatu. Zgodnie z art. 49 projektowanej ustawy w razie stwierdzenia w wyniku kontroli, że zarząd powiatu nie realizuje zadania organizowania i realizowania asystencji osobistej, wojewoda, biorąc pod uwagę przyczyny zaniechania, może nałożyć na członków zarządu powiatu administracyjną karę pieniężną, w wysokości od jednomiesięcznego do trzymiesięcznego wynagrodzenia za pracę i wyznaczać odpowiedni termin, nie dłuższy niż 3 miesiące, do wykonania zaniechanego obowiązku. Przepisy nakładające obowiązki na powiat	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały wzięte pod uwagę.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				wymagają doprecyzowania w celu umożliwienia uzyskania niezbędnych informacji przez powiat, a w zakresie przepisów określających odpowiedzialność – doprecyzowania wymaga zakres odpowiedzialności członków zarządu powiatu.	
9.	Ustawa	Uwaga zbiorcza do art. 7, art. 9 i art. 13		Ponownego przeglądu oraz uspoźnienia wymagają także regulacje określające osoby prawnie umocowane do reprezentowania w sprawach asystencji osobistej, zawarte między innymi w art. 7, art. 9 i art. 13 projektowanej ustawy. Dla zachowania przejrzystości aktu należy dla określenia podobnych stanów prawnych używać tych samych terminów.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy.
10.	Ustawa	7	ust. 2	W art. 7 w ust. 2 projektowanej ustawy przewidziano możliwość wniesienia sprzeciwu przez osobę ubezwłasnowolnioną od wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej złożonego przez opiekuna prawnego lub osobę stale wspierającą. W przepisie tym nie wskazano jednak organu, do którego wnosi się sprzeciw, terminu na jego wniesienie ani sposobu postępowania w przypadku wniesienia sprzeciwu – dlatego też sugeruje się uzupełnienie tego przepisu o ww. kwestie.	Uwaga uwzględniona Podniesione kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w treści ustawy.
11.	Ustawa	7	ust.8	W art. 7 ust. 8 projektowanej ustawy wymaga uzupełnienia o wskazanie postaci, w jakiej należy złożyć wniosek.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy. W przepisie dopisano „w postaci elektronicznej”.
12.	Ustawa	7	ust. 10	W art. 7 w ust. 10 projektowanej ustawy, przy możliwości ubiegania się o pomoc w poprawnym złożeniu wniosku i załączników oraz o dostęp do środków technicznych umożliwiających ich złożenie, pominięto osoby z niepełnosprawnością, które są ubezwłasnowolnione, oraz osoby, które są uprawnione do złożenia wniosku w ich imieniu. Ponadto wobec nałożenia na powiat obowiązku realizacji wymienionych zadań doprecyzowania wymagają okoliczności powstania takiego obowiązku, czemu nie czyni zadość użycie niedookreślonego zwrotu „w szczególnie uzasadnionych przypadkach”.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy. Przepis dot. złożenia wniosku o pomoc we wniosku dotyczyć również osób które mogą za osobę z niepełnosprawnością składać wniosek. Wykreślono przepis dotyczący „szczególnie uzasadnionych przypadków”

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
13.	Ustawa	7	ust. 11	Ponownej analizy wymaga konieczność wypełniania formularza samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, formularza oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, a także przeprowadzania obserwacji i wywiadu bezpośredniego w odniesieniu do osób, którym wydano decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 6b5 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.). Poziom potrzeby wsparcia w przypadku wydania takiej decyzji został już ustalony na podstawie obserwacji, wywiadu bezpośredniego oraz oceny funkcjonowania osoby ubiegającej się o ustalenie poziomu wsparcia, przy zastosowaniu formularza w zakresie ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności, a także na podstawie informacji wskazanych w kwestionariuszu samooceny trudności w zakresie wykonywania czynności związanych z funkcjonowaniem. Zatem skoro we wniosku należy zamieścić datę wydania ostatecznej decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, określenie organu, który ustalił poziom potrzeby wsparcia oraz okres ważności tego ustalenia, w przypadku osób posiadających taką decyzję można by odstąpić od ponownego wykonywania niektórych czynności związanych z ustaleniem stanu zdrowia i poziomu sprawności osoby.	Uwaga częściowo uwzględniona. We wniosku nie będzie konieczności umieszczania przez osobę z niepełnosprawnością danych dotyczących ostatecznej decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, z uwagi na to, że wskazana informacja będzie pobierana z odpowiedniego systemu automatycznie.
14.	Ustawa	8	ust. 3	W art. 8 w ust. 3 projektowanej ustawy wskazano, że ustalenia prawa do asystencji osobistej dokonują co najmniej dwuosobowe składy spośród członków Zespołu. Proponuje się określić przypadki, w których liczba członków składu oceniającego może liczyć więcej niż 2 osoby.	Uwaga uwzględniona. Skład zespołów został ustalony na 2 osoby.
15.	Ustawa	8	ust. 6	Zgodnie z rozwiązaniem zaproponowanym w art. 8 ust. 6 projektowanej ustawy prawo do asystencji osobistej ustala się w drodze decyzji wydawanej przez wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności. W decyzji między innymi jest wskazany poziom stawki godzinowej asystenta, który nie jest stroną tej decyzji. Decyzja ma na celu weryfikację przesłanek legitymujących do uzyskania wsparcia w postaci asystencji osobistej, wskazania jej miesięcznego	Uwaga częściowo uwzględniona. Wskazane kwestie zostały uzupełnione i doprecyzowane w ramach projektu ustawy – zastosowano określenie: poziom stawki godzinowej asystencji osobistej. Ze względu na zależność poziomu stawki godzinowej asystencji osobistej od niezbędnych

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				wymiaru godzinowego, okresów wsparcia, czy też szczególnych potrzeb osoby niepełnosprawnej. Ustalanie poziomu stawki godzinowej asystenta na tym etapie procedury wydaje się być zbędne, zwłaszcza, że tę kwestię szeroko regulują przepisy rozdziału 5 dotyczącego wyboru realizatora i asystenta osobistego, w tym kontraktu trójstronnego lub umowy (art. 12 i art. 14 projektowanej ustawy).	czynności, w których będzie potrzeba wsparcia danego użytkownika asystencji osobistej, w tym czynności medycznych i pielęgnacyjnych, oraz od występowania zachowań trudnych (np. agresywnych czy autoagresywnych) użytkownika asystencji, zasadne jest, aby decyzja dotycząca poziomu stawki godzinowej za usługę wykonywaną dla danego użytkownika odbywała się na etapie decyzji Zespołów ds. Asystencji.
16.	Ustawa	8	ust. 13	W art. 8 w ust. 13 projektowanej ustawy w odniesieniu do postępowania przy ustalaniu prawa do asystencji osobistej w sprawach nieuregulowanych w projektowanej ustawie zamieszczono odesłanie do stosowania przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. — Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572). Ustalenie prawa do asystencji osobistej następuje w drodze decyzji, więc co do zasady stosuje się przepisy kpa. Wobec powyższego ten przepis wydaje się zbędny.	Uwaga uwzględniona. Ustawa została zredagowana zgodnie z sugestią.
17.	Ustawa	11	ust. 3	Przepis art. 11 ust. 3 projektowanej ustawy jest niejasny i wymaga doprecyzowania w odniesieniu do przypadku niezawarcia umowy z asystentem osobistym przez realizatora. Jeżeli przepis ma dotyczyć niezawarcia umowy z osobą wskazaną przez użytkownika, to należy określić przesłanki, których zajście skutkuje nie zawarciem umowy.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.
18.	Ustawa	11	Ust. 9	Przepis art. 11 ust. 9 projektowanej ustawy przyznający użytkownikowi prawo korzystania ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego jednocześnie, w tym samym czasie i miejscu, należałoby doprecyzować w odniesieniu do czasu wsparcia, tzn. czy przepis dotyczy okresu, w którym przysługuje osobie z niepełnosprawnością prawo do asystencji osobistej, określonego w decyzji o ustaleniu prawa do asystencji osobistej, czy miesięcznego wymiaru godzinowego asystencji osobistej, czy też dotyczy tylko asystenta osobistego samodzielnie zatrudnionego	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały doprecyzowane w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia. Doprecyzowano, że użytkownik ma prawo korzystać ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego jednocześnie, w tym samym czasie i miejscu, w okresie, w którym przysługuje osobie z niepełnosprawnością prawo do asystencji

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				przez użytkownika, bowiem w umowie o świadczenie asystencji osobistej określa się czas i miejsce świadczenia asystencji osobistej.	osobistej, określonego w decyzji o ustaleniu prawa do asystencji osobistej.
19.	Ustawa	12	ust. 2	W art. 12 w ust. 2 projektowanej ustawy, we wprowadzeniu do wyliczenia, proponuje się skreślić, jako zbędne wyrazy „w szczególności”, bowiem pkt 9 umożliwia zamieszczenie w kontrakcie innych ustaleń i informacji istotnych dla kompleksowego i efektywnego świadczenia asystencji osobistej (podobna uwaga dotyczy umowy o świadczenie asystencji osobistej, o której mowa w art. 14 ust. 7 projektowanej ustawy). Natomiast zakres informacji, które należy zawrzeć w kontrakcie należy uzupełnić o wskazanie jego stron. Uszczegółowienia w przepisach ustawy wymaga także przewidziany w projektowanej ustawy w art. 12 ust. 2 pkt 8 – w odniesieniu do kontraktu i w art. 14 ust. 7 pkt 9 – w odniesieniu do umowy o świadczenie asystencji osobistej obowiązek zamieszczenia klauzuli poufności, zwłaszcza w odniesieniu do zakresu informacji, które będą traktowane jako poufne.	Uwaga uwzględniona. Wskazane skreślenie zostało naniesione, jak również uszczegółowiona kwestia dot. klauzuli poufności. 8) klauzulę poufności w zakresie zabezpieczenia informacji, które nie mogą być ujawnione osobom trzecim;
20.	Ustawa	13	ust. 3	Przepis art. 13 ust. 3 projektowanej ustawy nasuwa wątpliwości, czy aktywacja zarządzania asystencją osobistą w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 34 projektowanej ustawy, następuje przy pomocy wszystkich danych, o których mowa w art. 7 ust. 4 projektowanej ustawy.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy.
21.	Ustawa	14	ust. 10	Przepis art. 14 ust. 10 projektowanej ustawy przewidujący możliwość samodzielnego zapewnienia przez użytkownika asystentowi osobistemu szkolenia ogólnego dla asystentów osobistych, szkolenia z pierwszej pomocy oraz przeszkolenia z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla asystentów osobistych nasuwa wątpliwości co do zgodności z art. 16 ust. 2 projektowanej ustawy, który wśród warunków, jakie musi spełnić	Uwaga uwzględniona. Przepis został przeredagowany.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				osoba będąca asystentem osobistym wskazuje ukończenie wymienionych szkoleń.	
22.	Ustawa	15	ust. 3 (i art. 16 ust. 11)	W art. 15 ust. 3 i art. 16 ust. 11 projektowanej ustawy zawierającymi upoważnienia ustawowe przewidziano formę współuczestniczenia w wydaniu aktu wykonawczego, która ma polegać jedynie na samym wyrażeniu opinii o projekcie aktu normatywnego przez wskazanego ministra. Następstwem niezasięgnięcia opinii będzie niedojście aktu wykonawczego do skutku. Wobec braku zaproponowanej formy współuczestniczenia wśród form współuczestnictwa wymienionych w § 74 Zasad techniki prawodawczej przewidzianych do zastosowania w odniesieniu do ministra, należy skreślić zaproponowaną formę współudziału, ewentualnie wskazać inną dopuszczoną w § 74 Zasad techniki prawodawczej. Należy podkreślić, że w ramach rządowej procedury legislacyjnej projekty rozporządzeń będą podlegały uzgodnieniom ze wszystkimi ministrami, co wyczerpuje przewidzianą w projekcie formę „zasięgnięcia opinii”.	Uwaga uwzględniona. Wskazane artykuły i ustępy zostały stosownie przeredagowane.
23.	Ustawa	16	ust. 4	W art. 16 w ust. 4 projektowanej ustawy może nasuwać wątpliwości udział innego niż koordynator asystencji osobistej przedstawiciela realizatora przy udzielaniu instruktażu ze sposobem wykonywania poszczególnych czynności na rzecz konkretnego użytkownika. Ze względu na rodzaj czynności, które mogą być przedmiotem instruktażu wydaje się, że należałoby doprecyzować wymagania wobec takiej osoby, ewentualnie wprowadzić wymóg uzyskania zgody użytkownika na jej udział przy instruktażu.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została doprecyzowana w treści ustawy.
24.	Ustawa	16	ust. 8	W art. 16 w ust. 8 projektowanej ustawy przewidziano, że minimalna stawka godzinowa asystenta osobistego będzie określana na dany rok przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze obwieszczenia. Proponuje się uzupełnić przepis o wskazanie terminu, w którym przedmiotowe obwieszczenie powinno zostać ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została całościowo zmieniona w treści ustawy, poprzez dodanie w ustawie, w wyniku licznych otrzymanych uwag, poziomów poszczególnych stawek, w tym stawki bazowej i stawek podwyższonych. Konkretna wartość poszczególnych poziomów stawek na dany rok musi być jednak ogłaszana w

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
					drodze obwieszczenia Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
25.	Ustawa	26	ust. 2	Przepis art. 26 ust. 2 pkt 2 projektowanej ustawy jest niejasny. Doprecyzowania wymaga warunek realizowania asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, przez okres co najmniej 12 miesięcy, licząc na dzień złożenia wniosku o wpis do Rejestru Realizatorów Asystencji Osobistej, bowiem organizacja pozarządowa lub spółdzielnia socjalna ubiega się o wpis do tego Rejestru i dopiero po uzyskaniu takiego wpisu będzie mogła wykonywać zadania realizatora.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy.
26.	Ustawa	33	pkt 1	Przepis art. 33 pkt 1 projektowanej ustawy nakładający na Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązek zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej i załączników do tego wniosku nasuwa wątpliwości co do zdublowania obowiązków w tym zakresie z zadaniami powiatu (art. 7 ust. 9 projektowanej ustawy).	Uwaga uwzględniona.
27.	Ustawa	36	ust. 1	W art. 36 w ust. 1 projektowanej ustawy proponuje się wprowadzić określenie „rejestr asystentów osobistych” na określenie wymienionego w tym przepisie rejestru.	Uwaga uwzględniona. Zmiana redakcyjna naniesiona.
28.	Ustawa	46		W art. 46 projektowanej ustawy upoważniono ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do przyjęcia resortowego programu asystencji osobistej, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego będącego programem, o którym mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848), zwanej dalej „ustawą”. W art. 7 ustawy zawarto upoważnienia do przyjęcia zarówno rządowego, jak i resortowego programu wsparcia. Wobec tego przepis wymaga doprecyzowania w zakresie wskazania właściwego odesłania. Ponadto uznanie za program, o którym mowa w art. 7 ustawy, nie przesądza w sposób jednoznacznie, czy:	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w ramach projektu ustawy.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				1) środki Funduszu mogą być przeznaczone na realizację tego programu (art. 6 ustawy nie ulega zmianie i obejmuje jedynie programy, o których mowa w art. 7 ust. 1 i 5 ustawy); 2) do programu będzie miał zastosowanie art. 7 ust. 6 ustawy, tj. określanie w ramach programu wysokości udziału środków Funduszu na realizację tego programu.	
29.	Ustawa	Rozdział 13		Tytuł rozdziału 13 projektowanej ustawy wymaga dostosowania do rodzaju przepisów w nim umieszczonych. Ponownej analizy wymaga kompletność przepisów dostosowujących umożliwiających zafunkcjonowanie przepisów projektowanej ustawy.	Uwaga uwzględniona. Wskazana kwestia została uzupełniona oraz doprecyzowana w treści ustawy, jak również w ramach uzasadnienia.
30.	uzasadnienie			Uzasadnienie projektu pomija omówienie zakresu projektowanego zwolnienia w PIT (art. 50 projektu). Wobec powyższego trudno określić intencję merytoryczną co do zakresu tego zwolnienia. Uzasadnienie wymaga uzupełnienia w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w ramach uzasadnienia.
31.	Uzasadnienie art. 32-35 i 60			W uzasadnieniu nie wyjaśniono powodu niezachowania vacatio legis w odniesieniu do przepisów art. 32-35 oraz art. 60, które wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Z uzasadnienia nie wynika także, że spełnione zostały przesłanki umożliwiające niezachowanie vacatio legis określone w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461).	Uwaga uwzględniona. Wskazane kwestie zostały uzupełnione oraz doprecyzowane w ramach uzasadnienia.
32.	Uzasadnienie do art. 54			Brak uzasadnienia do zmiany proponowanej w art. 54 projektowanej ustawy w odniesieniu do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361, z późn. zm.) uniemożliwia ocenę jej zakresu. W szczególności uzasadnienie powinno uwzględniać zakres obecnego zwolnienia przewidzianego w art. 43 ust. 1 pkt 23 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług obejmującego usługi opieki nad osobami niepełnosprawnymi, przewlekłe chorymi lub osobami w podeszłym	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało uzupełnione we wskazanym zakresie.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				wieku, świadczone w miejscu ich zamieszkania przez podmioty inne niż np. regionalne ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, rodzinne domy dziecka, oraz dostawę towarów ściśle z tymi usługami związaną, a także możliwość wprowadzenia projektowanego zwolnienia z uwagi na regulacje dyrektyw dotyczących VAT uwzględniając, że VAT jest podatkiem zharmonizowanym.	
33.	Uzasadnienie do art. 62			Uzasadnienie nie wyjaśnia jakie jest ratio legis art. 62 projektowanej ustawy wyłączającego stosowanie przepisów o zamówieniach publicznych, zwłaszcza rozwiązań przewidzianych w ust. 1 i 2, a także relacji tego przepisu do wyłączeń określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylającej dyrektywę 2004/18/WE (Dz. Urz. UE L 94 z 28.03.2014, str. 65, z późn. zm.). Przepisy tej dyrektywy zostały wdrożone do polskiego porządku prawnego właśnie przez ustawę z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych, a art. 62 wyłącza stosowanie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych do końca 2027 r.).	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie zostało uzupełnione we wskazanym zakresie.
34.	OSR			W odniesieniu do zmiany art. 1a ust. 4 i art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 380) wprowadzonej w art. 51 projektowanej ustawy powinna zostać uzupełniona Ocena Skutków Regulacji ze względu na fakt, że zmiany w systemie ulg na przejazdy środkami publicznego transportu zbiorowego prowadzące do rozszerzenia zakresu ulg o kolejne grupy uprawnionych wpływają na sektor finansów publicznych. Zgodnie z art. 8a ust. 1a ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego koszty związane finansowaniem ustawowych uprawnień do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów są pokrywane z budżetu państwa. Ponadto należy zauważyć, że projektowane zmiany spowodują konieczność nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 20 kwietnia 2017 r. w sprawie rodzajów dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. poz. 810), w którym określono m.in. rodzaje	Uwaga uwzględniona. OSR została uzupełniona zgodnie z sugestią.

Lp.	Dokument	Artykuł	Ustęp/ pkt/ lit/ tiret/ str.	Treść uwagi / Proponowana treść	Stanowisko Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
				dokumentów poświadczających uprawnienia do korzystania z ulgowych przejazdów osób, o których mowa w nowelizowanym art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.	
35.	OSR		pkt 7	W Oceny Skutków Regulacji w części 7 „Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe” konieczne jest uzupełnienie o informacje wskazujące wpływ projektu na sytuację osób starszych, stosownie do § 28 ust. 2 pkt 3 lit. d uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806).	Uwaga uwzględniona. OSR została uzupełniona o stosowne informacje.